

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет (інститут) Психології
Кафедра практичної психології та психодіагностики

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
Психоконсультативно-терапевтична практика

підготовки Магістрів
спеціальності 053 Психологія
освітньо-професійної програми Практична психологія
(психологічне консультування та психотерапія)

Силабус навчальної дисципліни «Психоконсультативно-терапевтична практика», для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» Освітньо-професійної програми «Практична психологія (психологічне консультування та психотерапія)»

Розробник: Шкарлатюк Катерина Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психодіагностики.

Програма навчальної дисципліни «Психоконсультативно-терапевтична практика» затверджена на засіданні кафедри практичної психології та психодіагностики

протокол № 2 від 8 вересня 2021 року

Завідувач кафедри: Людмила МАГДИСЮК

1. Опис виробничої

виробничої психоконсультативно-терапевтичної практики

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 7	галузь знань: 05 соціальні та поведінкові науки	Нормативна
	спеціальності: 053 Психологія	
Загальна кількість годин – 210 годин	Психологія Практична психологія	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр 1-й та 2-й
	Магістр	Самостійна робота – 198 год.
		Консультації - 12 год.
		Вид контролю: Залік (2-й семестр)

II. Інформація про викладача

ППП: Шкарлатюк Катерина Іванівна

Науковий ступінь: кандидат психологічних

наук

Вчене звання доцент

Посада: доцент кафедри практичної психології

та психодіагностики

Контактна інформація: мобільний телефон +380505173527;
електронна адреса Shkarlatiuk.Kateryna@vnu.edu.ua,

Дні занять _____

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру

_____.

В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. Опис дисципліни

Сучасна ситуація підготовки фахівців із практичної психології, реальне зростання суспільного запиту на практичних психологів істотно підвищує рівень вимог до майбутніх спеціалістів, а також змінює зміст і структуру завдань, які студент повинен вміти вирішувати самостійно.

Проходження виробничої психоконсультативно-терапевтичної практики студентами-магістрами є обов'язковою складовою навчального плану здобуття ОКР магістр і входить до циклу навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки.

Психоконсультативно-терапевтична практика виступає інтегрованою та визначальною складовою особистісно-професійного становлення майбутнього спеціаліста.

Головною метою виробничої психоконсультативно-терапевтичної практики є формування цілісного бачення психоконсультативного та психотерапевтичного процесу не тільки як процесу практичної допомоги людині в конкретній ситуації, але й як діяльності, що трансформує світогляд, піднімає на новий рівень особистісного розвитку, поліпшує психологічний клімат в суспільстві.

Мета практики конкретизується низкою завдань, що взаємно доповнюють одне інше:

Завдання:

- практичне використання отриманих у процесі навчання теоретичних знань;
- створення цілісного уявлення про психоконсультативний та психотерапевтичний процеси, їх зміст, принципи та технології;
- забезпечення тісного зв'язку теоретичного та практичного матеріалу;
- формування початкового досвіду та професійної позиції фахівця щодо практичної діяльності психолога-консультанта;
- формування вмінь та навичок професійної психоконсультативної та психотерапевтичної діяльності, оволодіння різноманітними методами і формами її здійснення, опрацювання прикладних алгоритмів вирішення конкретних практичних завдань;
- формування навичок особистісної рефлексії соціально-психологічної проблеми шляхом вивчення практичного запиту, дослідження контексту ситуації, висування гіпотез щодо причин та джерел явищ, що спостерігаються, практичних вмінь, необхідних для виконання поставлених завдань;

- розвиток професійної компетентності в області практичної психології.

За результатами проходження практики студент повинен:

знати :

- результати фундаментальних досліджень психологічних проблем психологічного консультування та психотерапії;
- теоретико-методологічні аспекти психологічного консультування та психотерапії;
- соціально-психологічні особливості суб'єктів психологічного консультування та терапії;
- зміст, принципи та технологію психологічного консультування та терапії

вміти :

- створити цілісне уявлення про процес психологічного консультування та терапії, їх зміст, принципи та технології;
- забезпечити тісний зв'язок теоретичного та практичного матеріалу;
- організувати консультативну та терапевтичну взаємодію;
- застосовувати технології консультативної взаємодії
- використовувати отримані знання та рекомендації для регулювання власної екологічної поведінки.

Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІНТ):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та / або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Програмні результати навчання

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

Зміст проходження психоконсультативно-терапевтичної практики

Зміст консультативної практики визначається програмою, а її терміни і порядок проведення – навчальним планом.

Перед початком практики на кафедрі практичної психології та психодіагностики проводиться настановна конференція, у якій беруть участь студенти-практиканти та їх керівники від університету та бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від кафедри знайомить студентів та керівників з розпорядженням деканату про проходження виробничої психоконсультативно-діагностичної практики, вимогами щодо проходження практики, обов'язками студентів-практикантів та керівників

Основними обов'язками студентів-практикантів є:

1. Розпочати і завершити практику у визначений термін.
2. Перебувати на базі практики відведену кількість годин.
3. Якісно виконувати усю роботу, передбачену програмою практики.
4. Дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики.
5. Виконувати розпорядження адміністрації бази практики та керівників практики.
6. Дотримуватися норм поведінки.

7. Дотримуватися положень Етичного кодексу психологів.
8. Вчасно оформити документацію.
9. Захистити матеріали по практиці на підсумковій конференції.

Основними обов'язками керівника практики від університету є:

1. Ознайомити студентів-практикантів з правилами техніки безпеки та протипожежної безпеки на робочому місці.
2. Ознайомити студентів з метою та завданнями практики.
3. Ознайомити студентів з правилами ведення документації.
4. Допомогти укласти індивідуальний план (календарний графік проходження практики) практикантів, затвердити його та контролювати виконання.
5. Проводити індивідуальні та групові консультації.
6. Контролювати хід практики.
7. Оцінити роботу студентів на практиці.
8. Взяти участь у настановній та підсумковій конференціях з питань практики.

Основними обов'язками керівника від бази практики є:

1. Ознайомити студентів-практикантів з базою практики.
2. Допомогти укласти індивідуальний план (календарний графік проходження практики) практикантів та контролювати його виконання.
3. Проводити індивідуальні та групові консультації.
4. Контролювати хід практики.
5. Оцінити роботу студентів на практиці, їхню готовність до професійної діяльності.
6. Підготувати характеристику на студента-практиканта.

ЕТАПИ ПСИХОКОНСУЛЬТАТИВНО-ТЕРАПЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Реалізація закладених в основу програми консультативної практики змісту й основних завдань, передбачає проходження студентами наступних етапів роботи.

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
Підготовчий	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наставочне заняття. 2. Знайомство студентів з програмою практики. 3. Опрацювання необхідного теоретичного матеріалу і підготовка набору необхідних робочих матеріалів. 4. Відпрацювання необхідних навичок і проведення пробної консультації. 5. Розподіл студентів по групам, закріплення

	керівників груп і місць проходження практики.
Ознайомлювальний	<p>1. Попереднє знайомство з місцем практики, групою обстеження, керівником групи обстеження.</p> <p>2. Складання індивідуального плану проведення консультативної роботи (календарного графіку проходження практики), його погодження з керівником практики від вузу і керівником від бази практики.</p>
Основний	<p>Організація консультативно-терапевтичної взаємодії та її технологія</p> <p>Структура і хронотоп консультації.</p> <p>Початок консультативної взаємодії. Завдання, що повинні бути розв'язані на етапі знайомства.</p> <p>Специфіка роботи психолога-консультанта. Етичні установки з якими варто ознайомити клієнта на першій зустрічі.</p> <p>Збір інформації та дослідження проблеми.</p> <p>«Нетестова діагностика» в консультативному процесі.</p> <p>Психологічна симптоматика.</p> <p>Первинна діагностика проблеми. Ідентифікація проблеми.</p> <p>Постановка та розв'язання терапевтичного завдання. Результативність психологічного консультування: результати та шляхи їх підвищення.</p> <p>Налагодження ефективного контакту.</p> <p>Психотерапевтичні навички ведення консультативного інтерв'ю. Техніки прояснення інформації. Рефлексивне слухання. Заохочення мовлення. Мікронавички з'ясування та уточнення інформації.. Мікронавички розпізнавання емоційних переживань.</p> <p>Техніки відображення. Відображення почуттів. Фокусування. Емпатійна відповідь. Відображення значень.</p> <p>Засоби особистої презентації та робота з ними.</p> <p>Мовлення як інструмент психотерапевтичної допомоги. Визначення обмежень суб'єктивного простору клієнта. Семантично помилкові формулювання.</p> <p>Мова тілесного симптому.</p> <p>Сутність саногенного і патогенного мислення. Психосоматика. Хвороби, що називаються психосоматичними. Конверсія.</p> <p>Робота з образом та символом</p>

	<p>Трансформація емоційних реакцій.</p> <p>Усвідомлення: чому так важливо перейти до переживань та відчуттів. Життєві навички та аксіологія консультування.</p> <p>Техніки з'ясування</p> <p>Фокусування інформації, його види. Неконгруентність та робота з нею. «Білі плями» в консультативному процесі. Види суперечностей</p> <p>Зворотній зв'язок та його форми.</p> <p>Умови, що мають виконуватися при наданні зворотного зв'язку.</p> <p>Чотирикомпонентна та трикомпонентна формули зворотного зв'язку. Інтерпретація. Чому інтерпретацій може бути багато. Як оцінити їх корисність чи шкідливість.</p> <p>Конфронтація. Застосування конфронтаційних технік у консультативному процесі.</p> <p>Робота з опором та переносом. Механізм опірності в консультуванні. Форми опору.</p> <p>Навіювання як основа інтервенції.</p> <p>Техніки психотерапевтичної роботи. Психологічна інформація як чинник впливу. Визначення пріоритетів.</p> <p>Техніки трансформації</p> <p>Інсайт. Позиції відзеркалення. Позиції сприйняття.</p> <p>Директиви як способи впливу на клієнта. Обмеження як технічний прийом при використанні в консультативній практиці. Прямі і непрямі інтервенції.</p> <p>Переформування або рефреймінг. Актуалізація ресурсів людини. Групи психологічних ресурсів. Арсенал психотехнологій та еkleктизм як свобода вибору.</p>
Підсумковий	<ol style="list-style-type: none"> 1. Надання рекомендацій керівництву групи обстеження. 2. Аналіз ефективності практики і пропозиції по удосконаленню її проведення. 3. Оформлення щоденника виробничої психоконсультативно-терапевтичної практики та подання його на затвердження методисту і керівнику від бази практики. 4. Захист матеріалів практики.

Підсумкова оцінка за практику

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно (90-100 балів)	Студент виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді
Добре (75-89 балів)	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, самостійно виправляти допущені помилки, добирати аргументи для підтвердження думок
Задовільно (60-74 бали)	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу (репродуктивний рівень), виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
Незадовільно (0-59 балів)	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів (чи на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів), що становлять незначну частину навчального матеріалу

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Рекомендована література до проходження практики

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія / А.М. Алексюк // Теорія: Підручник. - К.: Вища школа, 1998. – 560с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи / С.С. Вітвицька - К.: Логос, 2003. – 221 с.
3. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи / С.С. Вітвицька : Навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студ. магістратури. – К.: Освіта, 2005. – 396с.
4. Галагузов В.М. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні / Галагузов В.М., Євтух М.Б. – К.: Освіта, 1995. – 241 с.
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / Дичківська І.М. - К.: Світ, 2004. – 147 с.
6. Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов и её информационно-методическое обеспечение / В.А. Козаков. – К.: Высшая школа, 2010. – 195 с.
7. Коротяєв Б.І. Педагогіка вищої школи / Коротяєв Б.І., Гришин Є.О., Устинко О.А. – К.: Освіта, 1990. –234с.
8. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І .А.Зязюна. - К.: Вища школа, 1997.
9. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи / Подоляк Л.Г., Юрченко В.Г. : Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. - К.: Дивосвіт, 2006. – 236 с.
10. Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшей школе / Ю.Г. Фокин : Учебное пособие для студентов вузов. - М.: ИНФРА-М, 2002. – 287 с.
11. Чернилевский Д.В. Технология обучения в высшей школе / под ред. Д.В.Чернилевского.- М.: Высшая школа, 1996. – 212 с.